

Inspreekreactie

Inspreker dhr. Kuijken

Dhr. Martijn Kuijken spreekt in over het onderwerp Statenvoorstel 67/21
Omgevingsverordening Noord-Brabant ten behoeve van de vergadering op 10 december
2021.

Beste Statenleden.

Ik ben Martijn Kuijken, vleeskalverhouder in Westerhoven en ik spreek in namens de Brabantse kalverhouders van ZLTO en Vereniging Van Kalverhouders (VVK). Het is jammer dat ik door Corona niet op een normale manier in kan spreken maar dat is even niet anders. De afgelopen jaren hebben wij jullie als Statenleden regelmatig gesproken. Dat waren constructieve gesprekken. In november 2020 is er in de Staten een motie aangenomen om alternatieve regeling voor de kalverhouderij te ontwerpen.

Daarop hebben wij in januari 2021 een visie gemaakt waarbij een aantal alternatieven hebben aangedragen om te voldoen aan de Brabantse omgevingsverordening. Die hebben we ook aan u toegestuurd. Voor de volledigheid is deze bijgevoegd. De visie is ook besproken met gedeputeerde Lemkes van landbouw.

Het alternatief bestond kort samenvattend uit drie punten:

- Een andere manier van intern salderen die beter is voor de boer en voor het milieu;
- Time to market voor brongerichte systemen omdat die nu nog onvoldoende beschikbaar zijn. Dus later aanpassen voor bedrijven die hiernaar toe willen en daarmee bijvoorbeeld ook methaanreductie kunnen realiseren;
- Twee typen van beëindigingsregelingen (waarbij de doorgaande kalverhouder de stoppende kalverhouder opkoopt en de andere regeling dat bedrijven via minder dieren kunnen voldoen aan de eisen).

Tot onze grote teleurstelling heeft GS in de nota van inspraak op de omgevingsverordening weinig met onze voorstellen gedaan. Er komt een beëindigingsregeling waarmee bedrijven via minder dieren houden toch kunnen voldoen. Daar zal waarschijnlijk een uitermate kleine groep van kalverhouders meegeholpen zijn. Maar met de andere van onze voorstellen is niets gedaan en dat betekent dat de meeste kalverhouders voor enorme uitdagingen staan.

Dat vinden we erg jammer, We nodigen u daarom uit voor een digitale bijeenkomst waarbij we onze ideeën nader willen toelichten. We willen dat doen op **woensdag 12 januari tussen 19.00 uur en 20.00 uur**. Wij nemen hiervoor nog contact met U op om U digitaal uit te nodigen.

Daarnaast speelt ook nog eens de landelijke discussie over stikstof. Er komen in de kabinetsformatie miljarden beschikbaar voor sanering en innovatie. Het zou toch zonde zijn als een deel van die middelen niet bij onze kalverhouders terecht zou komen en bedrijven koud gesaneerd worden en in tegenstelling tot de rest van het land er geen subsidies voor stalaanpassingen beschikbaar zijn.

U zelf als provincie bent aan de slag met een gebiedsgerichte aanpak. Het zal waarschijnlijk tot half 2023 duren voor die plannen klaar zijn en dan gaat het nog snel. We denken daarom dat kalverhouders in 2022 niet tot een afgewogen keuze kunnen komen of ze fors willen investeren in hun locatie of willen stoppen. Het zou zonde zijn als ze nu veel gaan in investeren en een paar jaar later te horen krijgen dat dit zinloos is geweest omdat de overheid de veehouder dwingt om op de huidige locatie te stoppen.

Daarom vragen wij u nogmaals om met ons in digitaal in gesprek te gaan op woensdag 12 januari en we hopen natuurlijk dat u de plannen alsnog aanpast, in het belang van Brabant en haar kalverhouders.

Martijn Kuijken

Namens werkgroep kalverhouders Brabant

Martijn Kuijken

Stefan Thelosen

Hans Lammers

Joris van der Doelen

Toekomstvisie Brabantse kalverhouderij

Brabantse werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij

Westerhoven, 12 mei 2021

Inleiding

Deze toekomstvisie van de kalverhouderij in Noord-Brabant is geschreven naar aanleiding van de uitkomst van de vergadering van Provinciale Staten Noord-Brabant van 27 november 2020 waarin de motie 'Green Deal Kalverhouderij' is aangenomen als onderdeel van de vaststelling van de Interim Omgevingsverordening door Provinciale Staten. Deze toekomstvisie, inclusief 'time to market' en de extra opties om te voldoen aan de emissie-eisen in Noord-Brabant, ziet de werkgroep als een totaalpakket waar niet selectief in geshopt kan worden. Alle genoemde opties zijn nodig om ondernemers in de kalverhouderij een bedrijfsspecifieke en passende keuze te laten maken om stalemissies te reduceren.

Brabantse werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij:

Martijn Kuijken
Joris van der Doelen
Stefan Thelosen
Hans Lammers
Herman Litjens
Will van Hoof

Westerhoven, 12 mei 2021

Inhoud

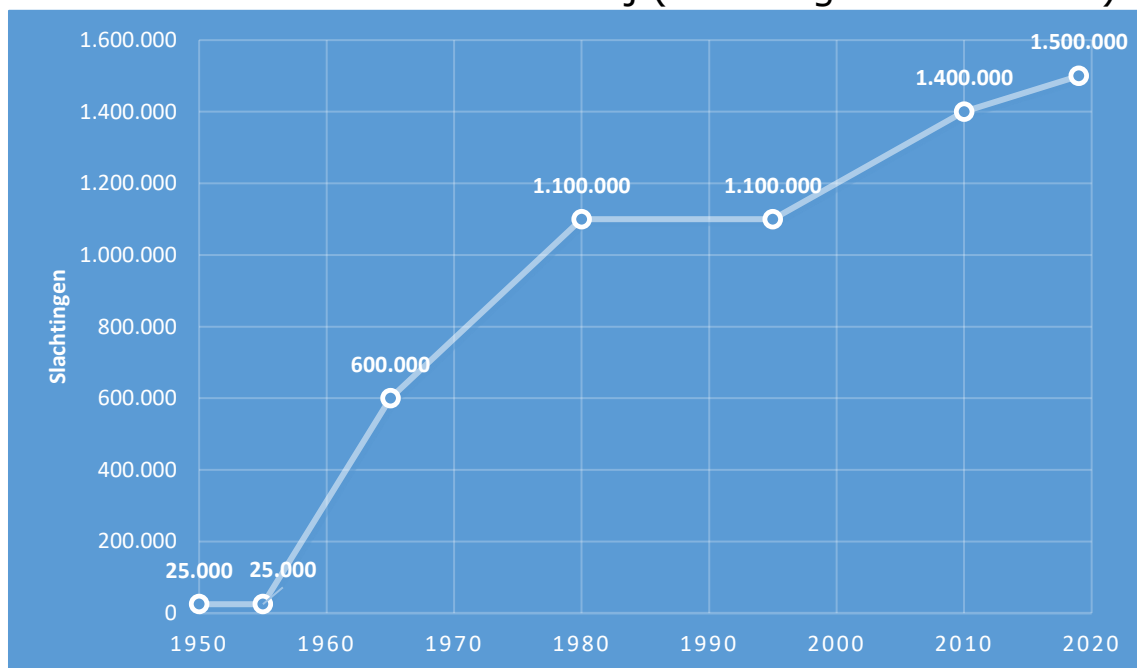
	pag.
1- Ontstaan kalverhouderij	4
2- Verbonden met melkveehouderij	5
2.1 Melkveehouderij en kalverhouderij horen bij elkaar	5
2.2 Drie kerngebieden in Europa	5
3- Kalverhouderij Noord-Brabant in cijfers	7
3.1 Conclusies n.a.v. data CBS	9
4- Resultaten enquêtes onder Brabantse kalverhouders	10
4.1 Conclusies enquête	11
5- Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant	12
5.1 Wijziging Interim omgevingsverordening	12
5.2 Disproportionele stijging kostprijs	12
5.3 Onderzoek naar brongerichte emissiemaatregelen	13
5.4 Motie Green Deal Kalverhouderij	14
6- Voorstel werkgroep	15
6.1 Tijdstip aanpassing stallen i.c.m. minder dieren	15
6.2 Intern salderen: bedrijfsplafond met tien jaar vrijstelling	16
6.2.1 Bedrijfsplafond	17
6.2.2 Stalplafond	17
6.2.3 Voorstel werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij	18
Bijlage 1A en 1B: kostprijsstijging	
Bijlage 2: TRL	
Bijlage 3: Motie Green Deal Kalverhouderij	

1 Ontstaan kalverhouderij

De professionele kalverhouderij is ontstaan in 1955 met de uitvinding van kunstmelk. Tot die tijd hield een deel van de melkveehouders op het bedrijf enkele 'roomkalveren'. Deze kalveren kregen volle koemelk of een mengsel van volle melk en wei, een restproduct van de kaasbereiding.

In 1955, ten tijde van de uitvinding van kunstmelk, werden er in Nederland 25.000 kalveren grootgebracht met volle koemelk en/of wei. Tien jaar later, rondom 1965 waren dat er 600.000. In 1980 werden er 1,1 miljoen kalveren geslacht en heeft de sector een volwassen status bereikt. In de laatste dertig jaar is de sector doorgegroeid naar 1,5 miljoen slachtingen. Die groei komt met name tot stand door het verdwijnen van de stierenhouderij uit Nederland. Stierenhouders schakelende over op het houden van rosékalveren.

Groei Nederlandse kalverhouderij (slachtingen 1950-2019)

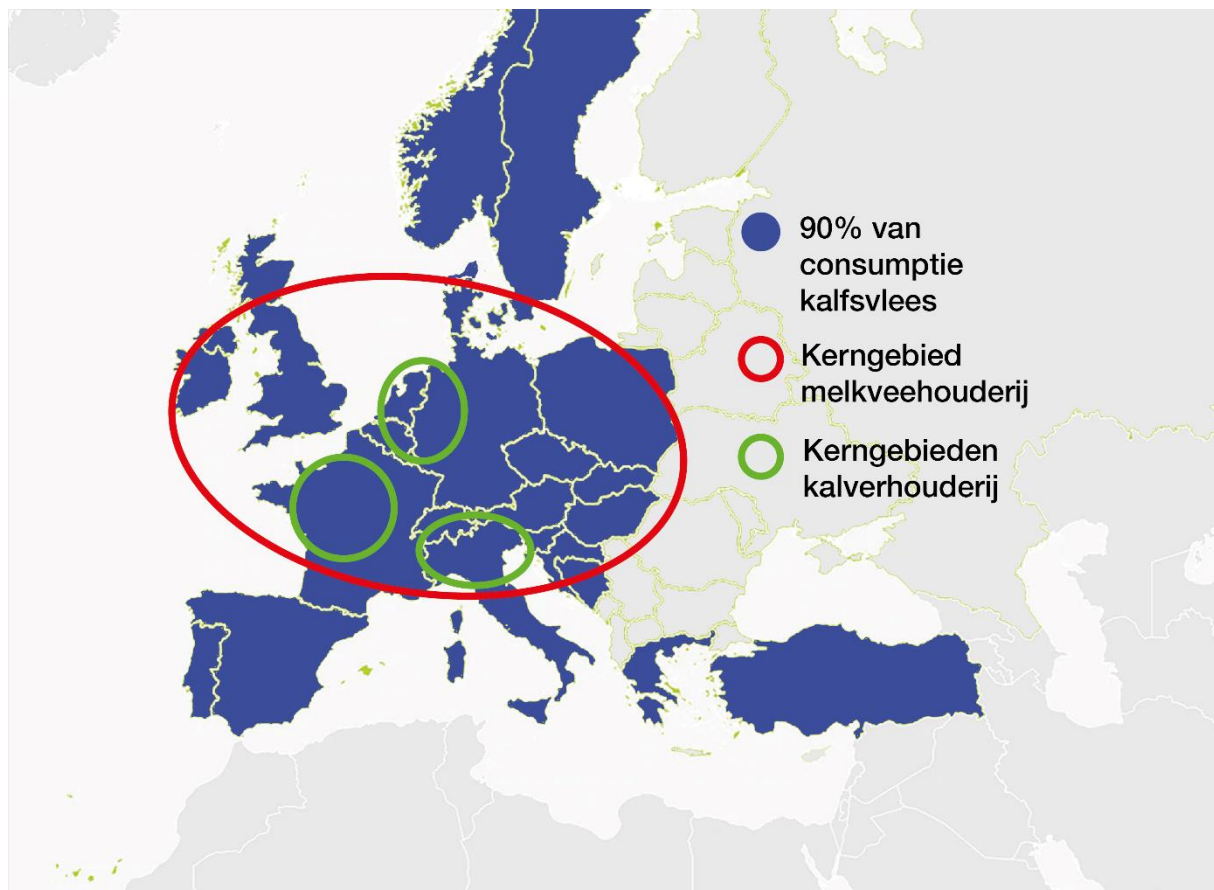
1955	uitvinding kunstmelk
1984	invoering superheffing melkvee
1995	opkomst rosékalverhouderij (ten koste van stierenhouderij)
2015	einde superheffing melkvee

2 Verbonden met melkveehouderij

2.1 Melkveehouderij en kalverhouderij horen bij elkaar

De melkveehouderij en kalverhouderij zijn nauw met elkaar verbonden. Stiertjes geboren uit melkkoeien hebben op melkveebedrijven geen functie omdat ze geen melk geven. De - veelal zwartbonte - stiertjes zijn minder geschikt voor de stierenhouderij vanwege hun beperkte capaciteit om vlees aan te zetten. De stiertjes zijn wel geschikt voor de kalverhouderij. Op deze gespecialiseerde bedrijven verblijven ze acht maanden tot een jaar voor de productie van kalfsvlees.

Vanwege de relatief koele zomers en zachte winters - én voldoende regen voor de groei van gras - worden verreweg de meeste melkkoeien in Europa gehouden in een brede band die zich uitstrekt van Ierland tot aan het westen van Polen. In dit kerngebied van de Europese melkveehouderij is ook de kalverhouderij gevestigd.

2.2 Drie kerngebieden in Europa

Vanwege korte afstanden tot voerfabrieken en slachterijen, zijn er Europa drie kerngebieden met vleeskalveren: één in Midden-Frankrijk, één in Noord-Italië en één in België/Nederland/het westen van Duitsland. In deze gebieden hebben boeren, dierenartsen, zuivelindustrie en voerfirma's zich gespecialiseerd in het houden van kalveren.

Vanuit de Nederlandse melkveehouderij gaan jaarlijks ongeveer 750.000 stierkalfjes en overtallige vaarsjes naar kalverbedrijven waar ze tot waarde worden gebracht. De andere helft van de benodigde kalveren komt uit het buitenland, hoofdzakelijk Duitsland (75%).

De Europese kalverhouderij neemt daarnaast grote hoeveelheden reststromen af die vrij komen uit de melkverwerking, zoals wei, weipermeaat, weipoeder (allemaal reststromen bij de kaasbereiding) en melkpoeder (veevoerkwaliteit). Ook voeren rosékalverhouders reststromen uit de levensmiddelenindustrie aan hun dieren. Samen met aankoop van jonge kalfjes levert de kalverhouderij een belangrijke bijdrage aan het inkomen van melkveehouders in Europa.

7 procent van het kalfsvlees dat in Nederland wordt geproduceerd, wordt hier ook geconsumeerd, dit betreft voornamelijk rosékalfsvlees. Het merendeel van het Nederlandse kalfsvlees wordt geëxporteerd naar landen als Duitsland, Italië en Frankrijk. In Italië en Frankrijk heeft met name het blanke kalfsvlees van (voornamelijk) melk gevoerde kalveren de voorkeur.

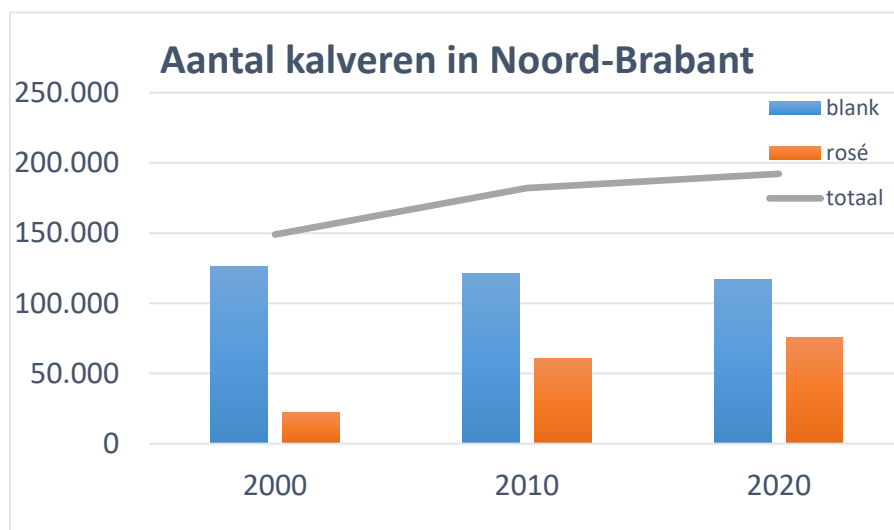
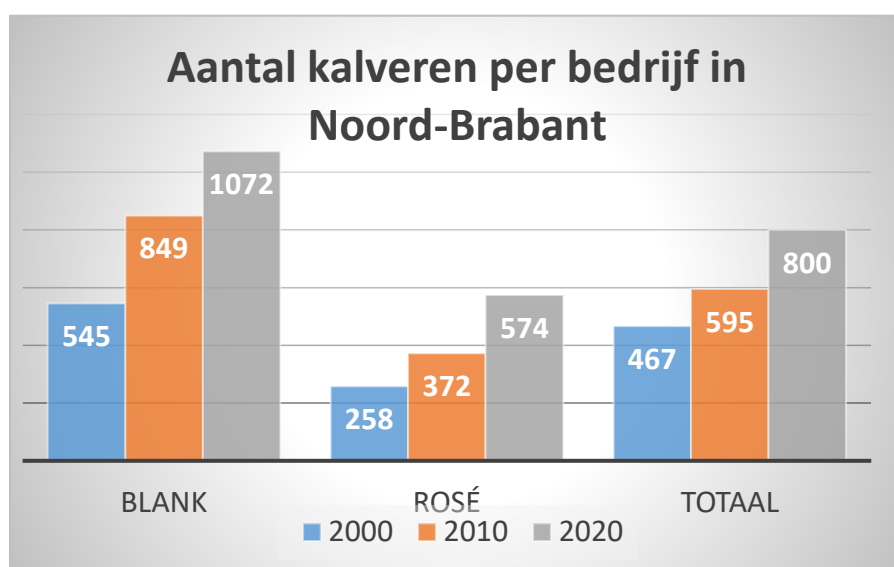
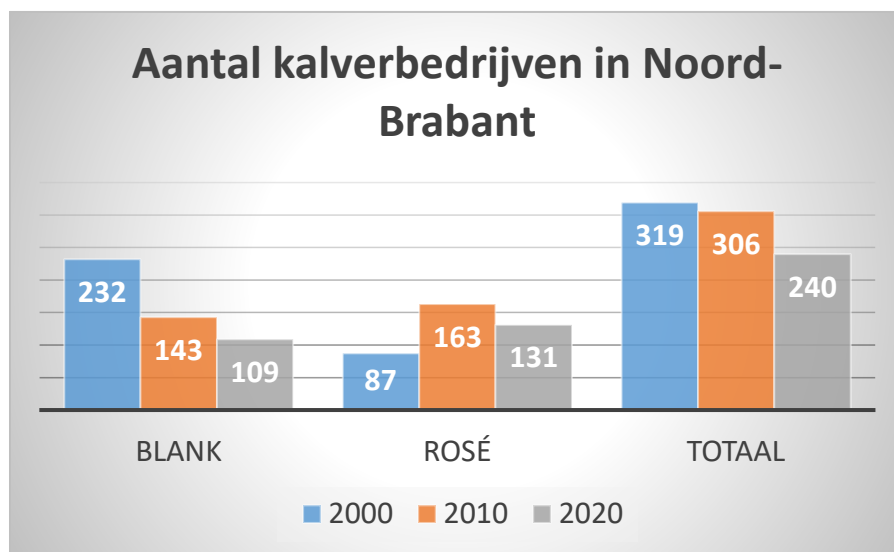
Kalfsvlees is een typisch Europees product. Van al het kalfsvlees dat in Europa geproduceerd wordt, komt 90 procent op het bord van Europese consumenten.

**Exportbestemming van kalfsvlees
(% van totale productie in Nederland)**

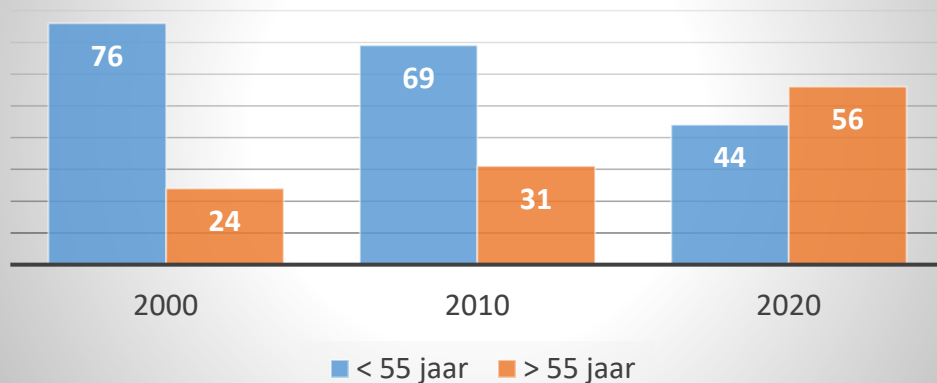
Italië	23%
Duitsland	23%
Frankrijk	15%
Overig EU	22%
Buiten EU	10%

3 Kalverhouderij Noord-Brabant in cijfers

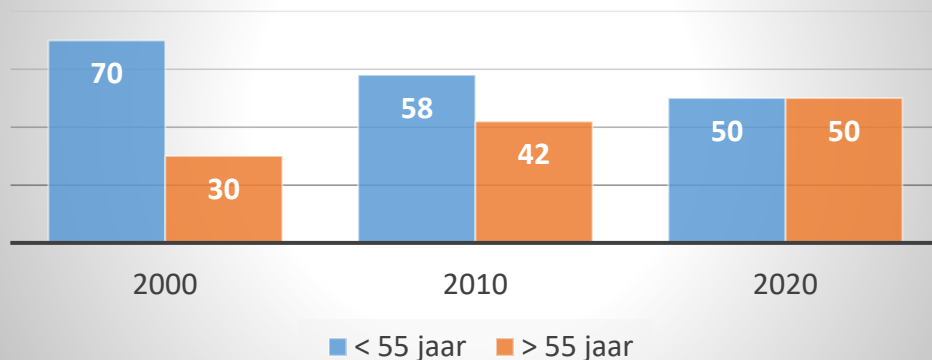
Bron: CBS

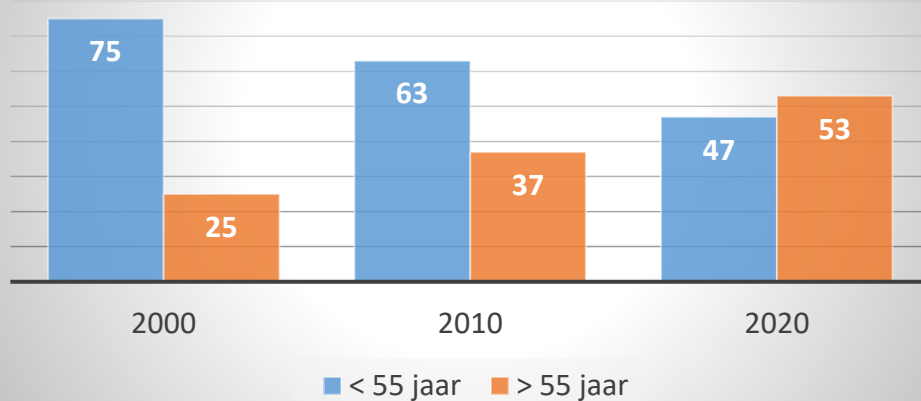
Leeftijdsonwikkeling bedrijfshoofden blank (in %)

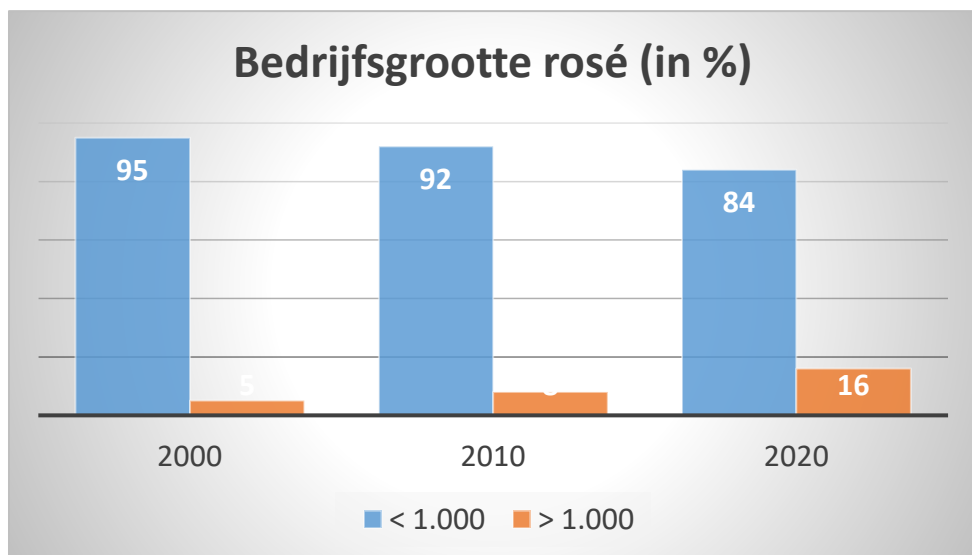
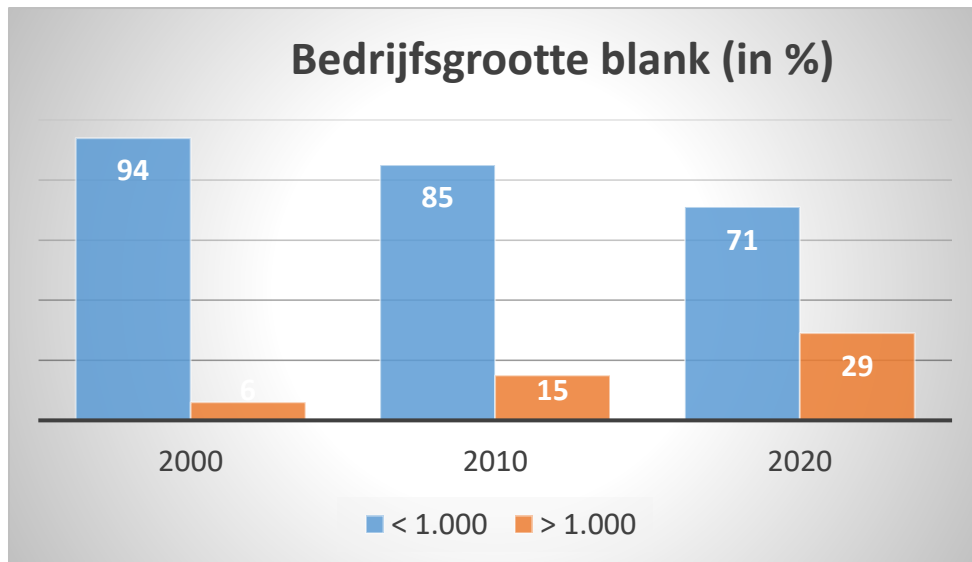

Leeftijdsonwikkeling bedrijfshoofden rosé (in %)

Leeftijdsonwikkeling bedrijfshoofden totaal (in %)

3.1 Conclusies n.a.v. data CBS

- Aantal bedrijven daalt laatste 10 jaar met gemiddeld 5% per jaar
- Bedrijfsgrootte stijgt de laatste 10 jaar met gemiddeld 5% per jaar
- Groei aantal kalveren vlakt laatste 10 jaar sterk af
- 53% van kalverhouders is ouder dan 55 jaar en staat voor de keuze overname of stoppen
- Zowel blank- als rosébedrijven zijn relatief kleinschalig (echte gezinsbedrijven)
- Gezien de relatief kleine schaal is bedrijfsovername moeilijker

4 Resultaten enquêtes onder Brabantse kalverhouders

ZLTO en VVK hebben een enquête uitgezet onder haar leden. Er hebben 84 bedrijven deelgenomen aan de enquête. Dit komt overeen met 40 procent van de benaderde ondernemers uit de doelgroep en 35 procent van het totaal aantal kalverhouders in Noord-Brabant.

Bedrijven	Dierenaantallen totaal	gemiddeld
Aantal bedrijven met wit vlees 53	60616	1134
Aantal bedrijven starters 14	8814	629
Aantal bedrijven jong rose 26	21555	829
Aantal bedrijven met oud rose 7	3820	545

- Bedrijven kunnen meerder soorten kalveren hebben, dan staan ze hier twee keer in vermeld
- Spreiding van de grootte van bedrijven tussen 80 en 5220 kalveren.

Jonger dan 40	10
41 tot 55	27
55 tot 65	33
Ouder dan 65	9

Een paar bedrijven hebben de leeftijd niet aangegeven.

De gemiddelde leeftijd van de kalverhouders in Noord-Brabant is 52,4 jaar

Opvolger bij 50 jaar en ouder:

18 bedrijven weten het nog niet

23 bedrijven hebben een opvolger

19 bedrijven hebben geen opvolger.

Stalaanpassingen in 2024:

11 van 84 bedrijven hoeven geen stallen aan te passen in 2024. Dat is 13% van de bedrijven. 87% van de bedrijven moet stallen aanpassen.

We hebben toekomstkeuzen aan onze leden voor gelegd:

Deelnemers konden meerdere keuze maken en een voorkeur uitspreken.

Als 1e keuze:

a) Doorgaan en investeren	38 bedrijven = 45%
b) Gedeelte leeg laten staan tot 2030	30 bedrijven = 36%
c) Stal overnemen van kalverhouder die stopt	9 bedrijven = 11%
d) Stoppen in 2024 en rechten verkopen	7 bedrijven = 8%

Van de 30 bedrijven die als eerste keuze b. hebben gekozen (gedeelte leeglaten staan) heeft 40% als tweede keuze a. doorgaan en verder investeren en 37 % heeft als tweede keuze d. stoppen in 2024.

Van de 38 bedrijven die als eerste hebben a. doorgaan en investeren heeft 29 % als tweede keuze c. stal overnemen van kalverhouder die stopt.

4.1 Conclusies enquête

- veel twijfels over toekomstige keuze
- voor elke keuze is ruim voldoende belangstelling
- er is belangstelling voor het opkopen van bedrijven én voor het aanbieden van bedrijven voor een stoppersregeling

5 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

5.1 Wijziging Interim Omgevingsverordening

Provinciale Staten hebben op 27 november 2020 de Wijziging Interim Omgevingsverordening - regelwijziging 2 vastgesteld. Hierin is de uiterste datum voor het aanpassen van stallen naar een emissiearme variant aangepast. Stallen hoeven niet op 1 oktober 2022 zijn aangepast (zoals bepaald op 25 oktober 2019) maar op 1 januari 2024. Intern salderen is mogelijk. Kalverhouders hebben twee keuze mogelijkheden. Ze kunnen kiezen voor:

A- Een stalplafond

- Elke stal die langer dan 20 jaar geleden vergund is moet aangepast worden.
- Doet een kalverhouder dat vóór 1 januari 2024. Dan moet hij 50 procent reductie realiseren.
- Doet een kalverhouder dat tussen 1 januari 2024 en 2028? Dan moet hij 70 procent reductie realiseren.
- Na 1 januari 2028 moet een kalverhouder 85 procent reductie realiseren.

Wil een kalverhouder zeker weten dat hij/zij maar 50 procent hoeft te realiseren, dan moet hij vóór 1 januari 2023 zijn aanvraag indienen.

B- Een bedrijfsplafond

- Een kalverhouder moet vanaf 1 januari 2024 70 procent reductie realiseren gemiddeld over zijn bedrijf realiseren.
- Een kalverhouder moet vanaf 1 januari 2028 gemiddeld 85 procent reductie realiseren over zijn bedrijf.
- Referentie is dat alles traditioneel is.

Naast stalsystemen mogen ook managementmaatregelen ingezet worden, mits ze erkend zijn door RAV.

Let op (1):

Omdat kalverhouders vóór 1 januari 2023 een ontvankelijke aanvraag in moeten dienen, betekent dat kalverhouders ongeveer een jaar daarvoor moeten starten met de voorbereidingen en de keuze van een emissiereducerend systeem. Aangezien er in begin 2022 nog geen systemen erkend zijn die voldoen aan de Brabantse milieueisen, kunnen kalverhouders alleen kiezen voor een luchtwasser.

5.2 Disproportionele stijging kostprijs

Zoals hierboven beschreven moeten kalverstallen ouder dan 20 jaar volgens de huidige Interim Omgevingsverordening (IOV) zijn aangepast uiterlijk op 1 januari 2024.

Aangezien er in de kalverhouderij op dit moment geen praktisch toepasbare systemen zijn die een ammoniakreductie van meer dan 50 procent realiseren, anders dan een luchtwasser, leidt de IOV tot een ongewenste situatie. Kalverhouders kunnen alleen een luchtwasser aanvragen als ze hun stallen vóór 1 januari 2024 willen aanpassen.

Hier komt nog bij dat luchtwassers voor kalverhouders veel duurder zijn dan voor andere veehouders met staldieren. Kalverhouders hebben namelijk vaak meerdere relatief kleine stallen die ook nog eens natuurlijk geventileerd zijn. Dat betekent in de meeste gevallen dat de stal dichtgemaakt moet worden, een ventilatiekanaal moet worden geïnstalleerd, verlaagde plafonds eruit gehaald moeten worden en verlichting vervangen moet worden.

Bij aanpassing van de stallen aan het nieuwe beleid, moeten kalverhouders dus ook meerdere elektrisch aangedreven luchtwassers aanschaffen die hoge energiekosten met zich meebrengen (+ hogere CO2-uitstoot) en hoge jaarlijkse onderhoudskosten vergen.

In de argumentatie van Connecting Agri&Food – die geldt als onderbouwing van het milieubeleid in de provincie Noord-Brabant – is hiermee geen rekening gehouden. Connecting Food&Agri gaat uit van een kostprijsstijging op de kalverbedrijven van 5,03%. Voor de berekening van dit percentage is uitgegaan van een investering van 100 euro per dier en jaarkosten van 15 procent. De eerste fout die hierbij wordt gemaakt, is dat banken rekenen met een afschrijving in milieu-investeringen van 10 jaar. De jaarkosten zijn dan geen 15 procent maar bijna 20 procent.

Verder rekent Connecting Agri&Food alleen met de aanschaffkosten van één luchtwasser op één bedrijf. In werkelijkheid gaat het op de meeste bedrijven om meer luchtwassers (want meerdere stallen) en veel bouwkundige aanpassingen van de stallen (van natuurlijk geventileerd naar elektrisch geventileerd). Die kosten zijn door Connecting Agri&Food niet meegenomen.

Bovendien wordt niet meegenomen dat het bedrijf gedurende de verbouwing stilligt en houdt Connecting Agri&Food daarnaast te lage waarden aan voor onderhoud van de luchtwasser en het elektriciteitsgebruik. De gemiddelde kostprijs stijgt daardoor niet met 5 procent maar – afhankelijk van de bedrijfssituatie - met 10 tot 35 procent, waarbij het merendeel van de bedrijven uitkomt op een kostprijsstijging van rond de 30 procent. In bijlage 1A en 1B zijn twee rekenvoorbeelden bijgevoegd van bedrijven aan de hand van actuele offertes. Kostprijsstijgingen komen hierbij neer op 32 procent tot boven de 35 procent. Ofwel: buitenproportionele kostprijsstijgingen die het einde van een kalverbedrijf betekenen, terwijl deze bedrijven nu financieel gezond zijn

Hier komt nog bij dat luchtwassers geen bijdrage leveren aan een verbetering van het stalklimaat voor kalveren en veehouders. Ook dragen ze niet bij aan een de emissiereductie van methaan en daarnaast neemt de kans op brandgevaar toe. Kijkend naar een toekomstige duurzame kalverhouderij zijn luchtwassers pertinent ongewenst, zowel economisch gezien als voor mens/dier en het milieu.

Let op (2):

De gepresenteerde kostprijsberekeningen zijn uit 2019. Ondertussen zijn de bouwkosten met ruim 10 procent gestegen. De extra kosten zijn nog niet verdisconteerd in de hierboven genoemde kostprijsstijging.

Let op (3):

De naderende invoering van nieuwe kapitaaleisen vanuit Basel IV maken financiering van agrarische bedrijven niet eenvoudiger. De nieuwe regels, die per 1 januari 2023 ingaan, grijpen in op de weging van de kredietrisico's waarbij rentabiliteit en liquiditeit zwaarder gaan wegen dan bijvoorbeeld gebouwen en grond. Investerings in emissiereductie leveren geen bijdragen in extra opbrengsten en verslechteren de rentabiliteit en liquiditeit. Banken zullen met Basel IV minder snel bereid zijn om niet rendabele investeringen te financieren. Belangrijk is te blijven zoeken naar totaaloplossingen (emissie en lagere mestafzetkosten) voordat zware emissie-eisen opgelegd worden (zie 5.3)

5.3 Onderzoek naar brongerichte emissiemaatregelen

Zoals bekend is de kalverhouderij in 2018 zelfstandig begonnen met het doen van onderzoek naar brongerichte emissiemaatregelen op een bedrijf met blankvleeskalveren in Someren. Dit onderzoek wordt voor een deel gesubsidieerd door de provincie. De overige kosten worden gedragen door het bedrijfsleven. Het onderzoek bestaat uit twee

fases en loopt tot en met het voorjaar van 2021. Enkele perspectiefvolle systemen zijn in deze periode gebracht naar een TRL 4 tot TRL 6, de development fase (zie bijlage 2).

Het onderzoek toont aan dat met brongerichte maatregelen een reductie van de ammoniakemissie mogelijk is van 50 tot 60 procent.

De meest perspectiefvolle systemen op het praktijkbedrijf in Someren worden op dit moment ingebracht in de Sbv-regeling; de landelijke subsidieregeling ter bevordering van ontwikkeling van brongerichte stalsystemen. We hopen dat deze stalsystemen binnen de Sbv-regeling verder worden gebracht naar TRL 9; ofwel de marktintroductie.

In de subsidieaanvragen van de Sbv-regeling gaan we er van uit dat dit niveau (TRL 9) in 2024/2025 bereikt wordt, waarna ze toepasbaar zijn in de kalverhouderij. De *time to market* duurt dus nog meerdere jaren. Vervolgens zal er een oplossing moeten komen voor de nieuwe meststromen die uit de nieuwe stalsystemen naar voren komen. Om de emissie sterk te reduceren worden namelijk vaste mest en urine bij de bron zo puur mogelijk gescheiden. Dit levert nieuwe meststromen op waar samen met akkerbouwers, tuinders en overige veehouders een toepasbare oplossing voor gezocht moet worden, inclusief eventuele bewerking van deze meststromen. Ook dit onderzoekstraject zal meerdere jaren in beslag nemen. Pas dan is er een totaaloplossing en kunnen brongerichte, emissiearme stallen in de praktijk (betaalbaar) geïntroduceerd worden.

Over de economische haalbaarheid van de systemen is tot nu toe nog niets bekend. De verwachting is dat vooral voor bestaande stallen de nieuwe brongerichte systemen onrealistisch duur zullen zijn omdat het aanpassingen vergt in de bestaande mestkelders.

5.4 Motie Green Deal Kalverhouderij

Op 27 november 2020 hebben D66, ChristenUnie en SGP van Provinciale Staten Noord-Brabant de onderstaande motie ingediend (zie bijlage 3). Deze motie is met 53 stemmen vóór en 2 tegen aangenomen en verzoekt Gedeputeerde Staten om:

- In gesprek te treden met de werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij om te verkennen/onderzoeken of naast het huidige tijdstraject voor kalverhouders om hun stallen aan te passen, er een extra mogelijkheid kan ontstaan waarbij dierplaatsen van stoppende kalverhouders worden opgekocht om te voldoen aan de gestelde eisen.
- Hierbij via een Green Deal met het Rijk borgen dat in de toekomst geen stapeling plaatsvindt met rijksregelgeving met hetzelfde doel: vermindering van uitstoot.

6 Voorstel werkgroep

De kalverhouderij in Noord-Brabant is op zoek naar maatwerkoplossingen die aansluiten bij het Brabantse milieubeleid, maar die ook oplossingen bieden voor de blijvers in de markt én rekening houden met de sociaaleconomische aspecten van stoppers. De oplossingen staan in onderstaande hoofdstukken 6.1 en 6.2.

6.1 Tijdstip aanpassing stallen i.c.m. minder dieren

Gezien het feit dat:

- er (nog) geen brongerichte emissiearme stalsystemen zijn die meer dan 50% ammoniak reduceren
- de kalversector volop onderzoek doet naar brongerichte emissiearme stalsystemen (met steun van provincie en via Sbv-regeling)
- er nog geen perspectief is op de betaalbaarheid van brongerichte emissiearme stalsystemen
- ook luchtwassers de kostprijs van Brabantse kalverhouders fors verhogen
- een deel van de kalverhouders bereid is op korte termijn te stoppen of een deel van de stallen leeg te laten staan

stelt de werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij voor om extra opties toe te voegen aan de Omgevingsverordening in Noord-Brabant voor de kalverhouderij zodat kalverhouders meer mogelijkheden hebben om de gestelde emissiereductie te realiseren. De oplossingen die de werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij voorstellen, dragen nagenoeg evenredig bij aan het verlagen van de ammoniakuitstoot/stikstofdepositie in Noord-Brabant zoals gesteld in de IOV maar zorgen er ook voor dat er daadwerkelijk minder kalveren gehouden worden (kleinere veestapel in Noord-Brabant).

Het voorstel van de emissiewerkgroep is om kalverhouders een keuze te laten maken naast het aanpassen van de stallen volgens de huidige verordening:

1- niet aanpassen van de oude stallen op 1 januari 2024, maar de helft van het aantal dieren houden tot 2030 (op jaarbasis) per stal die aangepast moet worden.

Er zijn twee manieren om hieraan te voldoen. Het kan door jaar rond minder dieren te gaan houden of door een periode de stal leeg te laten staan. In beide gevallen is het aan de kalverhouder om te bewijzen dat stallen niet gebruikt worden. Het is aan de kalverhouder zelf om te kiezen of hij dat doet via een aanpassing van zijn omgevingsvergunning (tijdelijk) of via een gedoogconstructie (vergelijkbaar met eerdere stoppersregeling) waarbij een plan van aanpak ingediend wordt bij provincie hoe hij zich houdt aan deze 50 procenteis.

Als de kalverhouder ervoor kiest om minder rondes te draaien, zal hij moeten aantonen dat hij gemiddeld over het jaar 50 procent minder dieren heeft gehouden. Dat kan door RVO-gegevens/stallijsten ieder jaar verplicht aan te leveren bij de provincie.

De kalversector kiest er nadrukkelijk voor om dit per stal te kunnen uitvoeren. Bedrijven hebben vaak meerdere stallen en op deze manier kunnen ze er voor kiezen om een deel van de stallen aan te passen en in ander deel van de stallen met minder dieren te werken. Zo kunnen de buitenproportionele kosten waarmee kalverhouders worden geconfronteerd over een langere termijn uitgesmeerd worden.

óf

2- een andere kalverhouder opkopen vóór 1 januari 2024 om zo te voldoen aan de reductie-eis van 50 procent. De kopende kalverhouders worden via een Green Deal met de overheid voor twintig jaar gevrijwaard van het doen van investeringen in emissiereductie.

Optie 1 en 2 leveren niet alleen een reductie op van 50 procent van de ammoniak, maar ook 50 procent van de methaan, geur en fijnstof. Daarnaast levert het extra emissiebeperkingen op omdat er feitelijk 50 procent minder mest wordt geproduceerd die niet meer opgeslagen of verwerkt hoeft te worden. Er treden voor deze mest dus ook geen emissies op tijdens opslag en verwerking. Deze opties leveren dus extra emissiereductie op bovenop de 50 procent emissiereductie die niet meer uit de stallen komt.

Het voorstel van de werkgroep is dat de kopende kalverhouder van optie 2 voor twintig jaar gevrijwaard is van aanpassingen in zijn stal. De stoppende kalverhouder van optie 2 levert zijn vergunning in en sloopt of herbestemd zijn stallen die in gebruik zijn voor het houden van kalveren. Er moet een passende herbestemming gevonden worden. Veehouderij moet worden uitgesloten. Andere vormen van agrarisch gebruik zijn wel mogelijk. Er moet ergens geregistreerd worden dat locaties ten behoeve van dit plan gesloopt worden. Er kan aangesloten worden bij de systematiek zoals die werkt voor interne saldering. Registratie kan lopen via het stalderingsloket, zo wordt voorkomen dat stoppen twee keer kan worden ingezet.

De referentiesituatie voor deze regeling is de vergunde stalcapaciteit.

De opties 1 en 2 doen recht aan het Brabants milieubeleid, maar ook aan de sociaaleconomische aspecten van ondernemers die op den duur willen stoppen. Immers, zij krijgen een vergoeding om hun bedrijf te beëindigen en kunnen op een kleinere schaal hun bedrijf afbouwen richting de pensioengerechtigde leeftijd.

Overigens vindt de werkgroep Emissiereductie dat de datum 1 januari 2024 niet reëel is voor de kalverhouderij in verband met *time to market* van emissiereducerende systemen. Een latere invoering is noodzakelijk om te komen tot brongerichte reductie van emissies en voorkomen van het plaatsen van luchtwassers.

Bedrijven die kiezen voor brongerichte systemen maar wachten tot deze 'time tot market' zijn moeten met het huidige aantal dieren kunnen doorgaan tot er voldoende brongerichte systemen beschikbaar zijn.

Let op (4):

Stoppende veehouders doorlopen een langdurig vergunningstraject om hun bedrijf af te bouwen. Dit betekent dat de procedures voor kopende en stoppende kalverhouders samen moeten lopen voor een goede afwikkeling.

6.2 Intern salderen: bedrijfsplafond met tien jaar vrijstelling

De Emissiewerkgroep Kalverhouderij stelt verder voor om kalverhouders die stallen willen aanpassen volgens de huidige verordening, een optie te geven te kiezen voor een bedrijfsplafond dat hen minimaal tien jaar vrijwaart van investeringen. Op de korte

termijn geeft dit een iets lagere ammoniakreductie maar op de lange termijn een hogere ammoniakreductie.

6.2.1 Bedrijfsplafond

In de Interim Omgevingsverordening is de mogelijkheid van intern salderen opgenomen. Dat betekent dat het bedrijf kan kiezen voor een bedrijfsplafond of voor een stalplafond. De keuze voor een bedrijfsplafond is geen reële keuze. Dat wordt in de volgende paragrafen uitgelegd aan de hand van een voorbeeld. Het bedrijf heeft 1768 kalveren en deze zijn traditioneel gehuisvest. Alle drie de stallen zijn ouder dan 20 jaar.

- De kalverhouder moet vanaf 1 januari 2024 70 procent reductie realiseren gemiddeld over zijn bedrijf
- De kalverhouder moet vanaf 1 januari 2028 gemiddeld 85 procent reductie realiseren over zijn bedrijf
- Referentie is dat alles traditioneel is

Tabel 1: Bedrijfsplafond

		<i>Diercategorie</i>	<i>Maximale Uitstoot per dier in kg ammoniak</i>	<i>Aantal dieren</i>	<i>Totale maximale uitstoot</i>
<i>Huidige uitstoot</i>		<i>kalveren</i>	<i>3,5</i>	<i>1768</i>	<i>6188 kg</i>
<i>Eis provincie</i>	<i>Tot 1 januari 2024</i>	<i>kalveren</i>	<i>1,8</i>	<i>1768</i>	<i>3182,7 kg</i>
	<i>Vanaf 1 januari 2024</i>	<i>kalveren</i>	<i>1,1</i>	<i>1768</i>	<i>1944,8 kg</i>
	<i>Vanaf 1 januari 2028</i>	<i>kalveren</i>	<i>0,5</i>	<i>1768</i>	<i>884 kg</i>

Voor kalverhouders is kiezen voor een bedrijfsplafond geen reële optie. De meeste kalverstallen zijn traditioneel. Op 1 januari 2024 moeten ze 70 procent reductie realiseren en op 1 januari 2028 85 procent reductie. Iedere paar jaar een omgevingsvergunningprocedure én een aanvraag voor financiering doorlopen, is te kostbaar. In dit voorbeeldbedrijf moet het bedrijf in een keer terug van 6188 kg naar 884 kg. Dat is geen reële optie.

6.2.2 Stalplafond

- Een stalplafond

- Elke stal waarbij het huisvestingssysteem ouder is dan 20 jaar (datum van vergunning telt) moet aangepast worden.
- Doet een kalverhouder dat vóór 1 januari 2024, dan moet hij 50 procent reductie realiseren.
- Doet een kalverhouder dat tussen 1 januari 2024 en 2028? Dan moet hij 70 procent reductie realiseren.

- Na 1 januari 2028 moet een kalverhouder die een huisvestingsstelsel heeft ouder dan 20 jaar zijn stal aanpassen en zorgen voor 85 procent reductie.

Wil een kalverhouder zeker weten dat hij/zij maar 50 procent reductie hoeft te realiseren, dan moet hij voor 1 januari 2023 zijn aanvraag indienen.

Omdat alle stallen ouder zijn dan 20 jaar, moeten alle stallen aangepast worden. De norm waar de stal aan moet voldoen is 1,8 kilogram. Dat is +/- 50 procent reductie. Er zijn alleen luchtwassers beschikbaar om deze eis te halen. Of er op tijd brongerichte systemen zijn is nog niet bekend. In het voorbeeld zijn we daarom uitgegaan van de luchtwasser. Veehouder kiest voor luchtwassers met 70 procent reductie op alle stallen. Bedrijf moet in 2044 zijn stallen weer aanpassen en 85 reductie halen. Als hij eenmaal voor de luchtwasser heeft gekozen zal het bedrijf de komende twintig jaar niet kiezen voor het reduceren van emissies aan de bron. Is er een betaalbaar brongericht systeem vóór 1 januari 2023 beschikbaar dat 50 procent reductie oplevert, zal de ondernemer dat voor al zijn drie stallen gaan kiezen. Kalverhouder moet vóór 1 januari 2023 kiezen anders is hij er niet zeker van dat zijn vergunning op tijd afgegeven wordt.

Tabel 2: stalplafond

Stal	Diercategorie	Stalsysteem	Uitstoot per dier in kg Ammoniak	Aantal dieren	Totale uitstoot in KG
1,2,3	vleeskalveren	Luchtwasser 70 %	1,1 kg	1768	1994,8 kg

Bijkomend voordeel voor het kiezen van een stalplafond is dat hij zelf meer ammoniak behoudt. In verband met toekomstige ontwikkelingen (als veehouder nog een keer uit wil breiden) houdt hij meer mogelijkheden. Ook als hij op termijn wil stoppen is het gunstiger want dan kan hij 1994 kilogram verkopen in plaats van 884 kg.

6.2.3 Voorstel werkgroep Emissiereductie Kalverhouderij

Een bedrijfsplafond dat kalverhouders minimaal tien jaar vrijwaart van investeringen, staat als voorbeeld in onderstaande tabel uitgewerkt.

Tabel 3 : Kiezen voor een bedrijfsplafond voorstel ZLTO VVK.

Reductie in 2024	Diercategorie	Stalsysteem	Uitstoot per dier in kg Ammoniak	Aantal dieren	Totale uitstoot in KG
1	vleeskalveren	Luchtwasser 85 %	0,5 kg	1010	505 kg
2	vleeskalveren	traditioneel	3,5 kg	449	1571,5 kg
3	Vleeskalveren	Traditioneel	3,5 kg	309	1081, 5 kg
Totaal 2024				1768	3158 kg
Reductie in 2034					

Alle stallen	vleeskalveren	Luchtwasser 85 %	0,5 kg	1768	884 kg
--------------	---------------	------------------	--------	------	--------

Tot 2034 wordt er minder stikstof gereduceerd. Bij de keuze voor een stalplafond blijft er 1994 kilo aan ammoniak over. Bij deze variant is dat 3158 kilogram. Vanaf 2034 tot 2044 is de reductie juist een stuk hoger dan wanneer voor optie 2 het stalplafond gekozen wordt. Bij optie 2 blijft het 1994 kilogram ammoniak, terwijl bij deze optie het bedrijf terugzakt naar 884 kilo. Bedrijfseconomisch is deze optie meer aantrekkelijk. Dat is belangrijk omdat het aanpassen van de stallen voor kalverhouderij tot grote kostprijsstijgingen leidt (paragraaf 5.2). Er hoeft pas na tien jaar weer geïnvesteerd te worden. In deze periode ontstaat er ruimte om weer opnieuw in stallen te investeren. Daarnaast is er een grotere kans dat er veel meer bronmaatregelen beschikbaar zijn waarin geïnvesteerd kan worden.